

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-7>

УДК 369(075.8):368.9

РОЛЬ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ У СОЦІАЛЬНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

THE ROLE OF VOLUNTARY INSURANCE IN THE SOCIAL SYSTEM OF UKRAINE

Романовська Юлія Анатоліївна

кандидат економічних наук, доцент,
Вінницький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1099-0787>

Снітко Ірина Віталіївна

здобувач освітнього ступеня «бакалавр»,
Вінницький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3737-1425>

Тищенко Анастасія Григорівна

здобувач освітнього ступеня «бакалавр»,
Вінницький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8368-6105>

Romanovska Yuliia, Snitko Iryna, Tishchenko Anastasia

Vynnytsia Institute of Trade and Economics
Kyiv National University of Trade and Economics

В роботі розглянуто, що соціальне страхування в економіці держави виступає регулятором з перерозподілу грошових коштів громадян та сприяє розвитку економіки. Саме соціальне страхування забезпечує лише мінімальні потреби населення, саме тому певні види страхування перетягують на себе соціальні функції держави. В статті окреслено, що пандемія наступила із процесом остаточної реалізації процесів децентралізації. Наведено, що більшість страхових компаній під час пандемії ввели нові програми медичного страхування, які забезпечують фінансову підтримку в разі захворювання COVID-19. В роботі обґрунтовано, що активна діяльність страхових компаній у галузі приватного страхування є досить корисною та вигідною для держави, адже допомагає зменшити видатки на покриття таких потреб населення як втрата працездатності через хворобу чи нещасний випадок.

Ключові слова: соціальне страхування, страхові компанії, страхові послуги, соціальна функція, медичне страхування, страхування від нещасних випадків.

В работе рассмотрено, что социальное страхование в экономике государства выступает регулятором по перераспределению денежных средств и способствует развитию экономики. Именно социальное страхование обеспечивает только минимальные потребности населения, поэтому определенные виды страхования перетягивают на себя социальные функции государства. В статье указано, что пандемия наступила с процессом окончательной реализации процессов децентрализации. Доведено, что большинство страховых компаний во время пандемии ввели новые программы медицинского страхования, обеспечивающие финансовую поддержку в случае заболевания COVID-19. В работе обосновано, что активная деятельность страховых компаний в области частного страхования достаточно полезна и выгодна для государства, ведь она помогает уменьшить расходы на покрытие таких потребностей населения как потеря трудоспособности из-за болезни или несчастного случая.

Ключевые слова: социальное страхование, страховые компании, страховые услуги, социальная функция, медицинское страхование, страхование от несчастных случаев.

The paper considers that social insurance in the state economy acts as a regulator for the redistribution of citizens' money and promotes economic development. It is social insurance that provides only the minimum needs of the population, which is why certain types of insurance take over the social functions of the state. The article outlines that the pandemic came with the final implementation of decentralization processes. It is stated that most insurance companies during the pandemic introduced new health insurance programs that provide financial support in case of COVID-19. The number of insurers is decreasing every year. The global pandemic has become a challenge for the Ukrainian economy. Most insurance companies have introduced new health insurance programs that provide financial support in the event of COVID-19. The rate of development of non-state social insurance is much lower than that of state social insurance, mainly for two reasons: 1. Different initial market conditions, as compulsory state social insurance is its significant advantage over voluntary insurance. 2. Low trust in insurance companies, which is quite understandable at the initial stage of development of private social insurance. Voluntary health insurance is promising for the development of socio-economic development of the state, as it not only contributes to the provision of quality medical care, but also finances the health care system and strengthens the material and technical base of medical institutions. Voluntary accident insurance as an insurance service has a positive effect on the development of the insurance market and aims to increase social protection of Ukrainian citizens, namely the provision of additional guarantees to consumers in case of unforeseen circumstances specified in the contract. The state must play an important role in maintaining the balance between state and non-state social insurance. The formation of a competitive environment in the private personal insurance market will increase the level of social security and increase the economic level. The paper substantiates that the active activity of insurance companies in the field of private insurance is quite useful and profitable for the state, as it helps to reduce expenditures to cover such needs of the population as disability due to illness or accident.

Keywords: social insurance, insurance companies, insurance services, social function, medical insurance, accident insurance.

Постановка проблеми. Страхування – галузь, яка відіграє важливу роль як у соціальному житті громадян, так і виступає вагомою складовою у загальному розвитку національної економіки держави. Тому ефективне функціонування ринку страхових послуг має вплив на соціально-економічну систему країни, на що вказує досвід європейських країн з розвинутою ринковою економікою. Результатом цього є те, що країни Європи мають високий рівень страхової культури, в них значно розвинені різні види особистого страхування: медичне страхування, страхування життя та страхування від нещасних випадків. Дивлячись на страховий ринок України, можна сказати, що він знаходиться на значно нижчому рівні, що зумовлено незацікавленістю населення в страхових послугах, низькою капіталізацією страхових компаній та нерозвиненістю страхового сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню стану розвитку добровільного страхування та визначенню його ролі у соціальній сфері країни присвячено праці багатьох провідних вчених. Вивченням особливостей, проблем та перспектив розвитку страхової галузі, а також дослідженню страхових правовідносин, були присвячені праці вітчизняних та закордонних вчених, а саме: В. Базилевича, С. Осадець, А. Болдової, Р. Василюшина, Т. Говорушко та інших.

Також увагу науковців, таких як К. Дубич, Я. Жаліло, О. Іляш, М. Кравченко, Е. Лібанової привертають дослідження та проблематика

альтернативних шляхів розвитку соціальної сфери. Основні напрями реалізації політики державного управління щодо забезпечення соціального розвитку знайшли відображення в матеріалах робіт таких вчених, як В. Новикова, П. Ситник, О. Яременко наведені дослідження основних підходів щодо державного регулювання забезпечення соціального розвитку країни.

Закордонні дослідники обґрунтовують в своїх роботах особливості фінансового забезпечення, серед яких варто виділити – Дж. Б'юкенен, А. Вагнер, Л. Ерхард, А. Пігу, М. Фрідман.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Внески сучасних науковців в дослідження ролі страхування та обґрунтування притаманних їм функцій в сучасній соціальній сфері є досить вагомим, але залишаються по заувагою особливості формування соціальних функцій особистого страхування. Дослідження даних особливостей дасть змогу розкрити систему соціального страхування населення з точки зору додаткового соціального забезпечення населення, що відповідає сучасним умовам розвитку соціального суспільства.

Метою статті є дослідження видів особистого страхування та аналіз їх впливу на соціально-економічний стан держави.

Виклад основ матеріалу дослідження. Соціальне страхування в національній економіці виступає регулятором з перерозподілу грошових коштів громадян та сприяє

Таблиця 1

Фактори впливу формування конкурентного середовища у страховому бізнесі

Внутрішні	Зовнішні
частка страхового ринку, яку займає певна страхова компанія;	індекс конкурентоспроможності країни;
співробітництво з іноземними страховими компаніями;	інноваційний потенціал внутрішнього страхового ринку;
диверсифікація страхових послуг.	індекс якості життя;
мережева структура представництв страхових компаній	рівень інвестиційної привабливості країни.

Джерело: сформовано на основі [1, с. 42; 2, с. 843]

розвитку економіки. Соціальне страхування забезпечує економічну стабільність та допомогу населенню у разі втрати працездатності через хворобу чи нещасного випадку. Але соціальне страхування забезпечує лише мінімальні потреби населення, саме тому певні види страхування перетягують на себе соціальні функції держави. Тому доцільним є дослідження таких страхових послуг, як страхування від COVID-19, медичне добровільне страхування та страхування від нещасних випадків.

У страховому бізнесі на формування конкурентного оточення впливають багато різноманітних факторів, які зокрема поділяють на внутрішні та зовнішні (табл. 1).

Незважаючи, на низький рівень конкуренції страхових компаній в Україні, він все таки присутній. Кількість страховиків з кожним роком все більше скорочується (рис. 1), але незважаючи на це, страховий ринок в I кварталі 2021 року показав показники росту, які збільшились на 17,9%. На гістограмі представлені дані 2017–2020 років за 12 місяців, а за 2021 рік – за півріччя.

Причинами скорочення страхових компаній є: збільшення витратної частини страховиків на виконання своїх зобов'язань, скорочення активів компанії і несвоєчасна виплата страхових премій, фіктивні договори зі страхування життя.

Слід відмітити, що розвиток економіки України супроводжується циклічними кризами, які характеризуються різким падінням курсу національної валюти, знеціненням доходів населення, стагнацією фінансових ринків. В економіці водночас зростає безробіття і рівень цін, відбувається спад виробництва при дефіцитному державному бюджеті, тобто має місце стагфляція [1, с. 44]. Основною особливістю сьогоденної пандемії є її природне джерело виникнення, як наслідок негативний вплив на соціально-економічний стан усіх країн світу, що відповідно значною мірою вплинуло на вітчизняний страховий бізнес.

Варто зазначити, що пандемія наступила із процесом формування децентралізації. Перед місцевою владою були поставлені складні завдання: протягом короткого часу мобілізувати значні людські, матеріальні та фінансові ресурси для лікування хворих, що є безумовним пріоритетом; здійснити заходи, спрямовані на мінімізацію зумовлених пандемією соціально-економічних наслідків. Але, крім наслідків від пандемії, існує ряд перешкод для успішного розквіту страхового бізнесу в Україні: політична нестабільність в країні, нерозвиненість вітчизняного сектору страхування, низькі показники конкурентоспроможності страхових компаній.

Для української економіки викликом стала всесвітня пандемія, значні втрати від цього

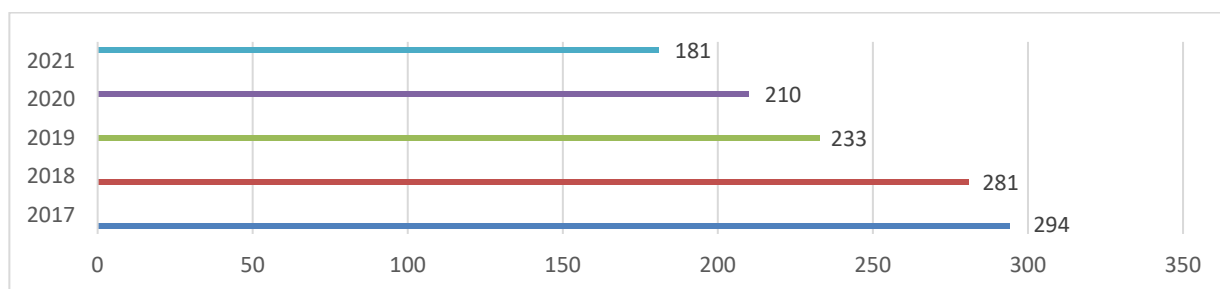

Рис. 1. Динаміки зміни кількості страхових компаній в Україні за 2017–2021 роки

Джерело: сформовано за даними [3]

поніс бізнес, відповідно громадяни – як роботодавці, так і наймані працівники лишилися незахищеними. Різні регіони України відреагували на пандемію COVID-19 та пов'язані з нею карантинні обмеження практично однаково. Було виявлено 3 основних реакції на карантинні обмеження: припинення або призупинення діяльності; пристосування до нових умов на старій основі; реструктуризація діяльності на новій основі. Більшість компаній страхового сектору обрали останній варіант, тому ввели нові програми медичного страхування, які забезпечують фінансову підтримку в разі захворювання COVID-19 (табл. 2).

Соціальний захист – це система задоволення матеріальних, фізичних, духовних та інших потреб людини. Існують декілька джерел фінансування соціального страхування населення: держава – за допомогою фондів соціального страхування; недержавні фонди. В розвинених країнах світу основним джерелом виступають недержавні фонди, проте в Україні цей сегмент знаходить на стадії розвитку.

Швидкість розвитку недержавного соціального страхування значно нижча, ніж у державного, в основному з двох причин: 1. Різні початкові ринкові умови, оскільки обов'язковість державного соціального страхування є його значною перевагою перед добровільним

страхуванням; 2. Низька довіра до страхових компаній, що є досить зрозумілим на початковому етапі розвитку приватного соціального страхування.

Тому держава має відігравати важливу роль у підтриманні балансу між державним та недержавним соціальним страхуванням. Формування конкурентного середовища на ринку приватного особистого страхування сприятиме підвищенню рівня соціального забезпечення та сприятиме підвищенню економічного рівня.

Страхування поділяється на обов'язкове та добровільне. Страховики пропонують різні види добровільного страхування: страхування від нещасних випадків; медичне страхування; страхування майна; пенсійне страхування; страхування життя та інші.

Медичне страхування передбачає стаціонарне чи позаклінічне лікування, надання невідкладної допомоги, покриття усіх медичних витрат загалом або у випадку окремої хвороби застрахованої особи відповідно до умов договору.

Розглянемо показники ТОП-3 страхових компаній у галузі медичного страхування за перше півріччя 2021 року (табл. 3).

Добровільне медичне страхування є перспективним щодо розвитку соціально-еконо-

Таблиця 2

Програми медичного страхування, які забезпечують фінансову підтримку населення в разі захворювання COVID-19

Назва страхової програми	Умови страхування		
	Страхова сума	Страховий платіж	Строк дії договору
СТОП. КОРОНАВІРУС	до 50 тис. грн.	від 225 грн.	6 місяців
Захист від COVID-19	5-100 тис. грн.	від 300 грн.	3/6 місяців
Коронозахист+	30-100 тис. грн.	від 400 грн.	6 місяців
Страхування у разі коронавірусу COVID-19	70 тис. грн.	від 936 грн.	6 місяців
Страхування від коронавірусу	50 тис. грн.	500/700 грн.	3/6 місяців

Джерело сформовано автором на основі [4; 5; 6; 7; 8]

Таблиця 3

Показники медичного страхування за перше півріччя 2021 року СК «Уніка», «Провідна», «Інго Україна»

Страхова компанія	Сума страхових платежів, тис. грн	Вага в портфелі страховика, %	Приріст страхових платежів, %	Сума страхових виплат, тис. грн	Рівень виплат, %
Уніка	696 199,70	27,90	12,1	396 771,60	60,24
Провідна	602 601,50	71,64	24,5	364 673,80	67,13
Інго Україна	440 607,00	26,78	33,8	230 910,00	59,98

Джерело: сформовано за даними [9]

мічного розвитку держави, так як сприяє не тільки забезпеченню якісною медичною допомогою населення, але й фінансує систему охорони здоров'я та сприяє зміцненню матеріально-технічної бази медичних закладів. Але існує ряд чинників, які перешкоджають розвитку медичного страхування: малодоступність отримання якісних та безкоштовних страхових послуг; скорочення обсягу державного фінансування системи охорони здоров'я; неефективне використання фінансових ресурсів, які виділяються державою.

Проведемо порівняння фінансових показників на прикладі трьох страхових компаній – «UPSK» (табл. 4), «Провідна» (табл. 5) та «Універсальна» (табл. 6).

Фінансові показники СК «UPSK» від добровільного медичного страхування за 2016–2020 роки зростають, що є позитивним явищем. Основними причинами збільшення суми надходжень страхових премій стало збільшення тарифів страхування, усвідомлення людьми про ефективність медичного страхування, а також збільшення клієнтської бази страхової компанії.

Страхова компанія «Провідна» активно надає послуги добровільного медичного страхування протягом 2016–2020 рр. на страховому ринку, а тому й очолює рейтинг страхових компаній за зборами на ринку добро-

вільного медичного страхування в 2021 році. Страхові премії та виплати за 5 років зросли майже в 2 рази.

Протягом 2016–2020 рр. відбуваються позитивні зміни по збільшенню фінансових показників СК «Універсальна». Протягом 5 років страхові премії зросли в 4 рази, а виплати – в 5. Незважаючи, що дана страхова компанія більше спрямована на моторні види страхування, добровільне медичне страхування також доволі активно розвивається, в особливості з 2019 року.

Загалом, сектор добровільного медичного страхування, відчув на собі вплив таких викликів в Україні: карантинні блокування негативно відобразилися на фінансових показниках багатьох компаній, що, у свою чергу, обмежило їх бюджетні можливості. Звичайно, певні роботодавці, переглянули свої бюджети з ДМС для співробітників, змінивши програми страхування, ліміти покриття тощо.

Страхова компанія «Провідна» є лідером серед аналізованих: в поточному році, за 9 місяців, збори з медичного страхування склали 677,4 тис. грн., що на 38,2% більше обсягів зборів попереднього періоду. Також в 2021 році, СК «Провідна» займає ТОП-1 в рейтингу з-поміж інших страхових компаній в Україні по преміях з добровільного медичного страхування, «UPSK» – ТОП-17, а «Універсальна» – ТОП-18.

Таблиця 4

**Фінансові показники СК «UPSK»
добровільного медичного страхування за 2016–2020 роки**

Фінансові показники (тис. грн)	2016	2017	2018	2019	2020
Сума страхових премій	51 874	54 520	65 833	88 239	105 988
Сума страхових виплат	14 413	15 765	19 344	30 657	50 701

Джерело: сформовано за даними [10]

Таблиця 5

**Фінансові показники СК «Провідна»
від послуг добровільного медичного страхування за 2016–2020 роки**

Фінансові показники (тис. грн)	2016	2017	2018	2019	2020
Сума страхових премій	288 759	358 849	400 114	483 855	602 602
Сума страхових виплат	184 269	227 106	262 726	314 963	364 674

Джерело: сформовано за даними [11]

Таблиця 6

**Фінансові показники СК «Універсальна»
добровільного медичного страхування за 2016–2020 роки**

Фінансові показники (тис. грн)	2016	2017	2018	2019	2020
Сума страхових премій	27 242	30 362	57 587	109 668	107 983
Сума страхових виплат	10 815	18 391	22 624	44 544	51 311

Джерело: сформовано за даними [12]

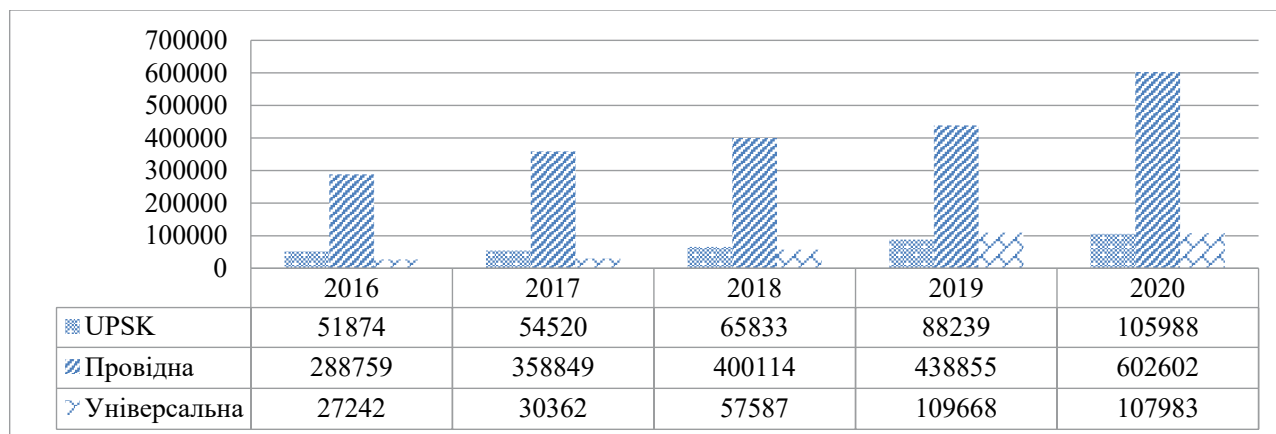

Рис. 2. Динаміка страхових премій СК «UPSK», «Провідна» та «Універсальна» по ДМС протягом 2016–2020 років, тис. грн

Джерело: сформовано за даними [10–12]

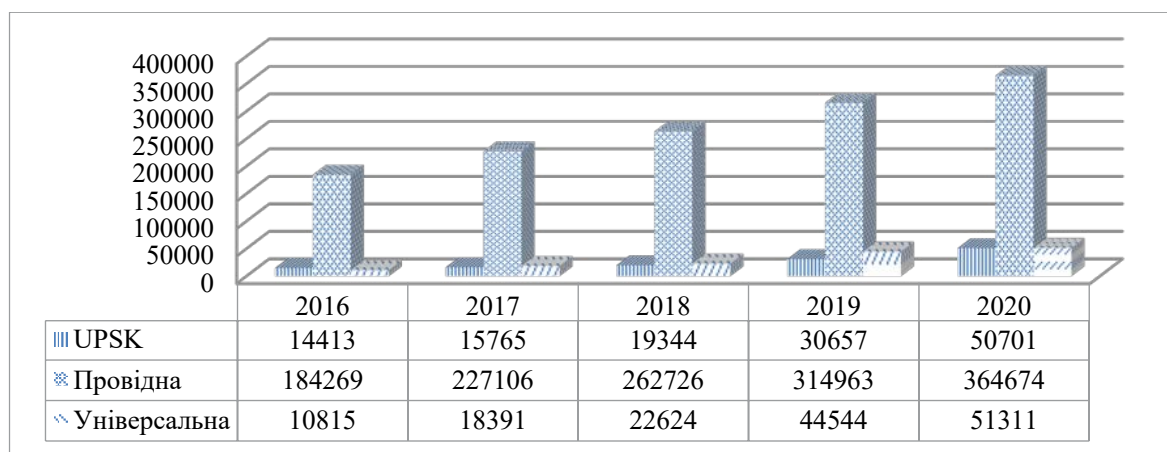

Рис. 3. Динаміка страхових виплат СК «UPSK», «Провідна» та «Універсальна» по ДМС протягом 2016–2020 років, тис. грн

Джерело: сформовано за даними [10–12]

Страхування від нещасних випадків є видом особистого страхування, яке передбачає страховий захист застрахованій особі у разі втрати здоров'я, життя чи працездатності у наслідок нещасного випадку. Основною метою добровільного страхування від нещасних випадків є компенсація шкоди постраждалим, так як державні виплати у порівнянні з розміром середньої заробітної плати зменшуються. Страховим випадком виступає нещасний випадок, який трапився під час дії договору та міг призвести до: смерті застрахованої особи внаслідок нещасного випадку; первинної стійкої втрати застрахованою особою загальної працездатності (за умови присвоєння I, II чи III групи інвалідності); тимчасової втрати застрахованою особою працездатності внаслідок нещасного випадку, що стався під час дії договору страхування [14, с. 76].

Добровільне страхування від нещасних випадків як страхова послуга позитивно впливає на розвиток страхового ринку та спрямоване на підвищення соціальної захищеності громадян України, а саме надання додаткових гарантій споживачам у разі настання непередбачуваних обставин вказаних у договорі.

Розглянемо фінансові показники з добровільного страхування від нещасних випадків 3 страхових компаній «UPSK», «Провідна» та «Універсальна» (табл. 7).

Окреслені страхові компанії зазнали певних змін у своїх фондах; премії по страхуванню від нещасних випадків активно зростають, що є позитивним явищем, проте в СК «Провідна» «пік» припав лише на 2018 рік. «Універсальна» виступає лідером, серед проаналізованих страхових компаній, та має найактивніший розвиток. Страхові премії з добро-

Таблиця 7

Динаміка зміни фінансових показників СК «UPSK», «Провідна» та «Універсальна» від добровільного страхування від нещасних випадків за 2016–2020 роки

Роки	Назва СК Фін. п-к, тис. грн	UPSK		Провідна		Універсальна	
		Премії	Виплати	Премії	Виплати	Премії	Виплати
2016		4 813	805	8 898	2 146	9 809	1 541
2017		4 536	702	7 660	3 456	14 440	870
2018		6 031	719	10 334	2 566	44 859	1 718
2019		10 759	881	8 460	1 546	79 242	8 638
2020		17 238	892	8 433	802	57 291	14 698

Джерело: сформовано за даними [10–12]

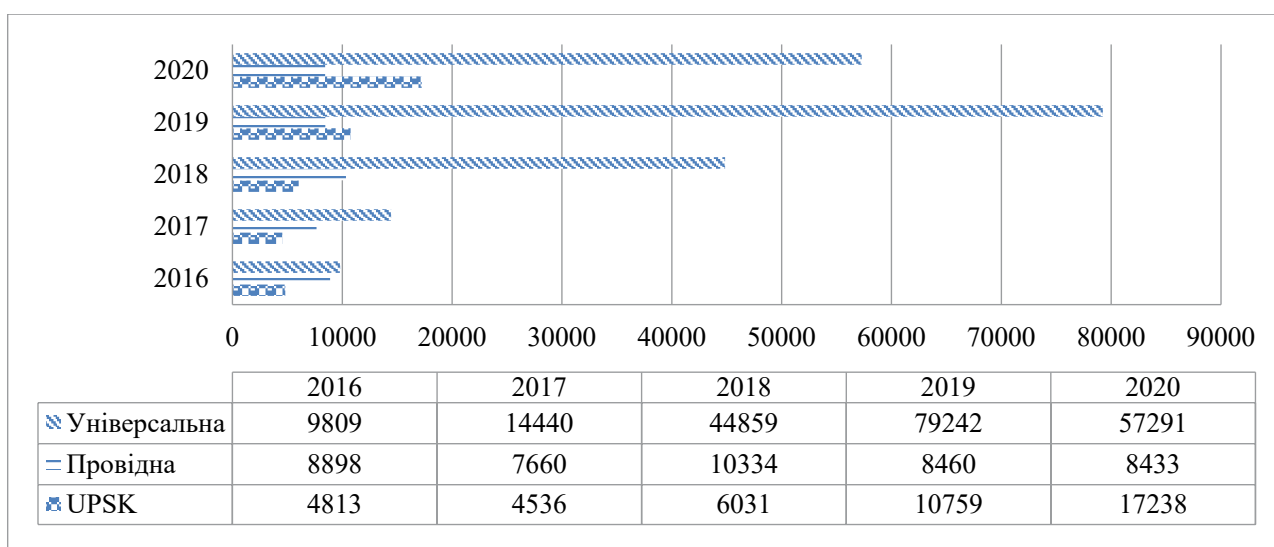

Рис. 4. Динаміка страхових премій СК «UPSK», «Провідна» та «Універсальна» по страхуванню від нещасних випадків за 2016–2020 рр., тис. грн

Джерело: сформовано за даними [10–12]

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

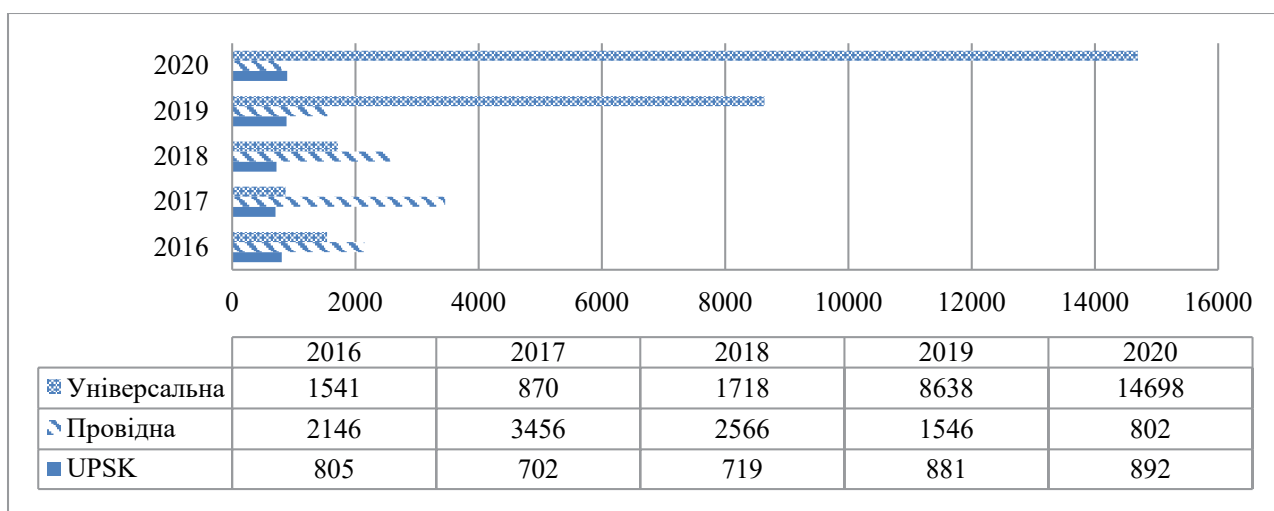

Рис. 5. Динаміка страхових виплат СК «UPSK», «Провідна» та «Універсальна» по страхуванню від нещасних випадків протягом 2016–2020 років, тис. грн

Джерело: сформовано за даними [10–12]

вільного страхування від нещасних випадків за остання 5 років зросло майже у 6 разів, тоді як у СК «UPSK» – у 3,5 рази, а у СК «Провідна» залишаються стабільними, з мінімальними змінами.

На сьогоднішній день в Україні страхування від нещасних випадків знаходиться на стадії розвитку, тому є малопоширеним, так як населення не розуміє його необхідності. Проте в перспективі на майбутнє ситуація може змінитися і даний вид страхування буде займати 5-7% від всіх надходжень страхових премій.

Головною причиною стане розуміння населення в необхідності цього виду страхування для підвищення їх соціально-економічної стабільності та захищеності.

Висновки. Проаналізувавши загальну ситуацію по ДМС та страхуванню від нещасних випадків, можна сказати, що роль страхових компаній у розвитку соціального страхування в Україні зростає, що можна спостерігати через дослідження надання послуг добровільного медичного страхування, що є актуальним сьогодні, в період пандемії (рис. 2; рис. 3). Через недобросовісне ставлення в державних медичних закладах, населення почало більше використовувати страхові продукти, щоб в разі настання негативних наслідків бути впевненим у своїй захищеності та отримати допомогу у вигляді страхових виплат.

Активна діяльність страхових компаній у галузі приватного страхування є досить корисною та вигідною для держави, адже допомагає зменшити видатки на покриття таких потреб населення як втрата працездатності через хворобу чи нещасний випадок. Розвинене страхування в цілому позитивно впливає на економіку держави та впевненість суспільства в завтрашньому дні. Актуальними є такі підходи до подальшого розвитку добровільного страхування: сприяння розвитку та участі страховиків у системі обов'язкового страхування; впровадження європейських принципів регулювання страхової діяльності; підвищення довіри до страхових компаній; удосконалення нормативно-правової бази щодо особистого страхування громадян; виконання страховими компаніями усіх умов договору страхування. Наведені підходи щодо активізації розвитку особистого страхування дозволять досягти таких цілей як: покращення якостей медичних послуг; покращення демографічної ситуації в Україні; підвищення економічний рівень життя населення; розвантаження державного бюджету від соціальних виплат; збільшення рівня конкуренції між страховими компаніями; підтримання стабільного соціально-економічного стану держави є більш привабливим для іноземних та вітчизняних інвесторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Сова О.Ю. Проблеми та перспективи розвитку страхового бізнесу в Україні. *Наука й економіка*. 2015. № 1(37). С. 42–48.
2. Пономарьова О.Б. Аналіз конкурентоспроможності страхових компаній України. *Молодий вчений*. 2016. № 12(39). С. 843–846.
3. Статистика страхового ринка України. URL: <https://forinsurer.com/stat> (дата звернення: 23.11.2021).
4. Страхування на випадок захворювання на коронавірус COVID-19 : веб-сайт СК «Альфа Страхування Україна». URL: <https://alfaic.ua/product/strahovanie-zdorovya/koronavirus> (дата звернення: 10.10.2020).
5. Страховий продукт «Захист від COVID-19» : веб-сайт ПрАТ «СК «УНІВЕРСАЛЬНА». URL: <https://universalna.com/ru/> (дата звернення: 10.10.2020).
6. Короназахист+: веб-сайт АТ «СК «ІНГО». URL: <https://online.ingo.ua/covid19> (дата звернення: 10.10.2020).
7. Страхування у разі коронавірусу COVID-19 : веб-сайт СК «ВУСО». URL: <https://covid19.vuso.ua/> (дата звернення: 10.10.2020).
8. СТОП.КОРОНАВІРУС : веб-сайт СК «Провідна». URL: <https://client-portal.providna.com.ua/stop-corona> (дата звернення: 10.10.2020).
9. Рейтинг страхових компаній 2021. URL: <https://mind.ua/publications/20228044-rejting-strahovih-kompanij-2021>
10. Сайт СК «UPSK» URL: <https://upsk.com.ua> (дата звернення: 02.12.2021).
11. Веб-сайт СК «Провідна». URL: <https://www.providna.ua> (дата звернення: 02.12.2021).
12. Веб-сайт СК «Універсальна». URL: <https://universalna.com> (дата звернення: 02.12.2021).
13. Рейтинг страхових компаній України. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife> (дата звернення: 22.12.2021).
14. Романовська Ю.А., Давидюк А.О. Фінансування соціальних послуг в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2020. Вип. 46. С. 76–85.

REFERENCES:

1. Sova O.Yu. (2015) Problemi ta perspektivi rozvitku strahovogo biznesu v Ukraïni [Problems and prospects of insurance business development in Ukraine]. *Nauka i ekonomika*, 1(37), 42–48. Retrieved from: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/statti/sova_0008.pdf
2. Ponomar'ova O.B. (2016) Analiz konkurentospromozhnosti strahovih kompanij Ukraïni [Analysis of the competitiveness of insurance companies in Ukraine]. *Molodij vchenij*, 12(39), 843–846. Retrieved from: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/12/202.pdf>
3. Statistika strahovogo rinka Ukraïni [Statistics of the insurance market of Ukraine]. Retrieved from: <https://forinsurer.com/stat>
4. Strahuvannya na vipadok zahvoryuvannya na koronavirus COVID-19: veb-sajt SK «Al'fa Strahuvannya Ukraina» [COVID-19 coronavirus insurance: Alpha Insurance Ukraine website]. Retrieved from: <https://alfaic.ua/product/strahovanie-zdorovya/koronavirus>
5. Strahovij produkt «Zahist vid COVID-19»: veb-sajt PrAT «SK «UNIVERSAL'NA» [Insurance product «Protection against COVID-19»: website of PJSC «IC2 UNIVERSAL»]. Retrieved from: <https://universalna.com/ru/>
6. Koronazahist+: veb-sajt AT «SK «INGO» [Crown protection +: website of JSC «INGO Insurance Company»]. Retrieved from: <https://online.ingo.ua/covid19>
7. Strahuvannya u razi koronavirusu COVID-19: veb-sajt SK «VUSO» [Insurance in case of coronavirus COVID-19: website of VUSO Insurance Company]. Retrieved from: <https://covid19.vuso.ua/>
8. STOP.KORONAVIRUS: veb-sajt SK «Providna» [STOP.KORONAVIRUS: website of IC «Providna»]. Retrieved from: <https://client-portal.providna.com.ua/stop-corona>
9. Rejting strahovih kompanij 2021 [Rating of insurance companies 2021]. Retrieved from: <https://mind.ua/publications/20228044-rating-of-insurance-companies-2021>
10. Sajt SK «UPSK» [Website of UPSK]. Retrieved from: <https://upsk.com.ua>
11. Veb-sajt SK «Providna». [Website of Providna Insurance Company]. Retrieved from: <https://www.providna.ua>
12. Veb-sajt SK «Universal'na» [Website of Universalna Insurance Company]. Retrieved from: <https://universalna.com>
13. Rejting strahovih kompanij Ukraini [Rating of insurance companies of Ukraine]. Retrieved from: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife>
14. Romanovska Yu. A., Davydyuk A.A. (2020) Financing of social services in Ukraine [Financing of social services in Ukraine]. *Scientific Bulletin of the International Humanities University. Series: Economics and Management*, 46, 76–85. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2020_46_11